



Foto: Finn Frandsen

Elektronikskrot og plastikposer er konsekvensen, og det hjælper ikke bare at blive bedre til at rydde op. Løsningen er, at klodens forbrugere holder op med at overforbruge, mener Anne Aittomaki fra organisationen Plastic Change.

Sådan hjælper du havets dyr og miljøet bedst: Kontaktlinser, kaffekopper og tøj er skjulte kilder til plastik i havet

H&M kræver nu penge for plastikposerne, men andre plastikkilder får ikke samme fokus og lander alt for ofte i naturen. Her er fem bud på oversete plastiksyndere.

Plastik om øldåser, i form af flasker og som bæreposer ved indkøbsturen er blevet det sted, hvor forretninger og producenter kan vise samfundssind og miljøvenlig adfærd.

Senest har H&M besluttet, at deres bæreposer, som de indtil nu har udleveret gratis til kunderne, skal til at koste penge. En, to eller tre kroner per pose, afhængigt af posens størrelse.

Men en del af kilderne til plast i havet og i naturen kommer fra steder, som er mindre omtalte.

Se listen over fem overraskende steder, hvor du måske kommer til at forurene med plastik, uden at tænke over det:

1. I badeværelset



Kontaktlinser har et lag af plastik i sig og skal ikke smides ud i toilettet.

Når det ud på aftenen er tid til at lægge engangskontaktlinserne og lukke øjnene, er det let at smide linserne i toilettet. De er så små og gennemsigtige og ser ikke ud af noget. Men kontaktlinser er faktisk lavet af plastik, og selv om nogle af dem måske fanges i rensningsanlægget, smutter en del af dem igennem. De bliver porøse og havner i havet eller på markerne med spildevandsslam.

Det samme gælder vatpinde, tandtråd, bind, tamponer, vådservietter og andre dimser fra den personlige hygiejne.

Du kan: Smide alt andet end toiletpapir i skraldespanden.

Mens du alligevel tænker over dine vaner på badeværelset, kan du passende undgå produkter med mikroplast. Du kan finde hjælp i appen 'Beat The Micro Bead'.

2. Dit tøj

Du oplever det nok ikke som plastik, men mange slags tøj er skabt af plastikfibre. Polyester, elasthan, nylon og akryl er nogle af de stoffer og garner, som i virkeligheden er lavet af plast. Desuden er firmaer begyndt at omskabe for eksempel plastikflasker til tøj.



Tøjfibre af alle mulige slags ryger ud med vaskevandet, og meget af vores tøj er lavet af plastikfibre. Vask skånsomt - og måske lidt sjældnere.



Nylonstrømper er lavet af plastik.

Problemet er, at der ryger cirka 20 millioner plastikfibre ud i vandet fra bare en tøjvask med syntetisk tøj. Fibrene er så små, at de smutter gennem rensningsanlæggene og lander direkte i havet eller spredes på vores marker når slam fra rensesanlæggene bringes ud for at gøde dem - og dermed alligevel ender i naturen.

Du kan: Vælge tøj, der ikke er fremstillet af plast (uld, silke, bomuld, hør, bambus. Dog belaster de alle miljøet på andre måder, som ikke handler om plast).

Vaske sjældnere og altid med tromlen fuld. Vaske ved lave temperaturer, kort tid og med flydende vaskemiddel. Tørre tøjet ved lave omdrejninger.

3. Vejen fra A til B



Tyggegummi på Strøget i Århus spules væk med sæbe og kogende vand. Mange tænker måske ikke på, at der er plastik i det klistrede stads, som de smider på jorden.

Det virker måske som småtterier, men tonsvis af plastik på gaden er hvert år en følge af alt det vi spiser, drikker, ryger eller snuser, mens vi er på vej gennem byen. Meget af det lander i naturen. Det er filmen omkring lakridspakken, tyggegummierne eller cigaretpakken, laget af plast inde i to-go kaffekoppen og koppens låg, plastikbægre og sugerør, og ikke mindst brugt tyggegummi og cigaretskodder.

Havets dyr kan komme til at sluge plastik, som kommer fra alt det, vi har spist på vejen. Der er fundet plastik i maven på hvaler og skildpadder med sugerør ud af næsen.

Du kan: Gå efter varer med mindre plastik om sig, og sørge for at smide alt affald i skraldespanden - inklusive tyggegummi og cigaretskod.

Vælg at nyde din kaffe i en rigtig kop og din smoothie i et rigtigt glas. Eller have en genbrugs to-go-kop med dig, som du kan bruge igen og igen. Den slags kopper er begyndt at dukke op i boligbutikker og sågar i visse supermarkeder.

Og så er der flaskerne. Hvis vi alle sammen bar rundt på en genbrugelig flaske, ville hver dansker spare 25.000 vandflasker i løbet af et liv.

4. Takeaway



Plastikbokse til kylling og ris kunne måske genbruges - eller kunden kunne have sin egen boks med til maden, foreslår organisationen Plastic Change.

Lidt i samme boldgade, men alligevel ikke. Massevis af plast fra den hurtige salat, engangsbestikket og boksen med thaifood ender i havet.

Organisationen Plastic Change efterlyser, at branchen får udviklet en infrastruktur med takeaway containere, som kunne leveres tilbage i et system, hvor de blev rengjort og genbrugt. Det er en model, der er ved at udvikle sig andre steder i verden.

Du kan: Efterspørge genbrugsløsninger der, hvor du køber din burger eller kylling i rød karry. Eventuelt selv have en boks med. Eller nøjes med at tage pakkerne med mad, uden at få en ekstra pose udenom.

5. Haven

Ved Roskilde fjord flyder en masse små ubestemmelige plastikdimser rundt. De stammer fra private dambrug og havedamme, hvor ejerne bruger vandrensende såkaldte biomedier til at holde klimaet i dammen sundt. Desværre flyder biomedierne ud, når vandet skiftes, og ender som top fem over plastikaffald ved fjorden.



Biomedier fra dambrug og havedamme bliver fundet i stor stil - blandt andet ved Roskilde fjord.

Fuglefoderkugler har et lille plastiknet omkring sig, som også flyver fra haven og findes overalt i naturen.

Du kan: Sætte et lille net ved udløbet af din havedam, så biomedierne bliver holdt i dammen.

Køb foderkuglerne uden plastiknet omkring eller pak kuglen ud inden den lægges eller hænges ud i haven.